

سایت ویژه ریاضیات www.riazisara.ir

درسنامه ها و جزوه های ریاضی

سوالات و پاسخنامه تشریحی کنکور

نمونه سوالات امتحانات ریاضی

نرم افزارهای ریاضیات

...

(@riazisara)

ریاضی سرا در تلگرام:

<https://t.me/riazisara>

(@riazisara.ir) ریاضی سرا در اینستاگرام:

<https://www.instagram.com/riazisara.ir>

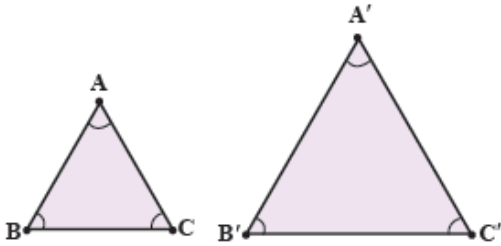
فصل دوم

مثلثات

دانلود از سایت ریاضی سرا
www.riazisara.ir

تشابه دو مثلث

دو مثلث را متشابه گویند، هرگاه یکی بزرگ‌نمایی یا کوچک‌نمایی مثلث دیگر باشد، برای این منظور باید زوایای تطبیق در آن‌ها برابر و نسبت اضلاع متناظر نیز با هم برابر باشند.

$$\hat{A} = \hat{A}' , \quad \hat{B} = \hat{B}' , \quad \hat{C} = \hat{C}'$$

$$ABC \sim A'B'C'$$

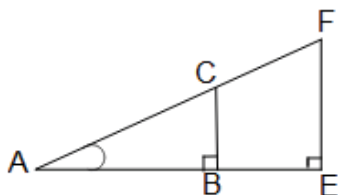
$$\frac{BC}{B'C'} = \frac{AC}{A'C'} = \frac{AB}{A'B'}$$

نکته

هرگاه یکی از سه شرط زیر در دو مثلث مشاهده شد، آن دو مثلث متشابه هستند:

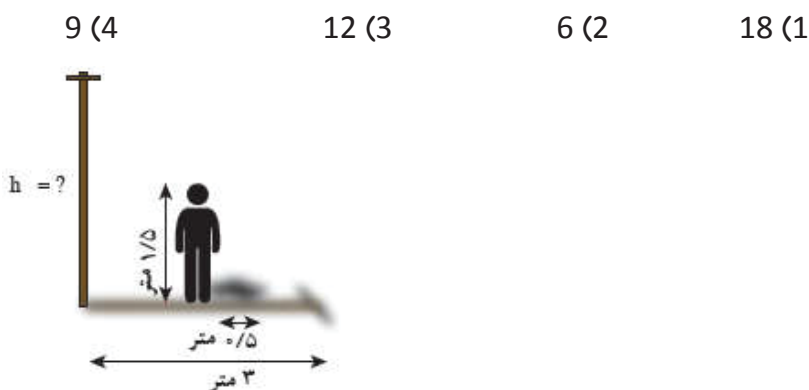
- 1) سه ضلع از مثلثی با سه ضلع از مثلث دیگر متناسب باشند.
- 2) دو زاویه از یک مثلث با دو زاویه از مثلث دیگر برابر باشند.
- 3) یک زاویه از یک مثلث با یک زاویه از مثلث دیگر برابر و ضلع‌های تطبیق این زاویه‌ها متناسب باشند.

قضیه تالس

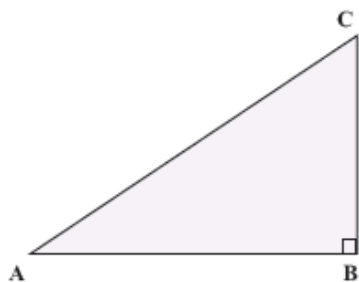
تست

علی می خواهد ارتفاع یک درخت را که طول سایه‌ی آن 3 متر است، حساب کند. قد علی 1/5 متر و طول سایه‌ی او در همان لحظه 0/5 متر است. ارتفاع تیر برق چه قدر است؟

نسبت های مثلثاتی در مثلث قائم الزویه

بر اساس تعریف در مثلث قائم الزویه ABC داریم:

نکته

$$\begin{aligned} \tan A &= \frac{\sin A}{\cos A} & , & & \cot A &= \frac{\cos A}{\sin A} \\ \tan A \cdot \cot A &= 1 & , & & \cot A &= \frac{1}{\tan A} & , & & \tan A &= \frac{1}{\cot A} \end{aligned}$$

نکته

	30°	45°	60°
$\sin\theta$	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$
$\cos\theta$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$
$\tan\theta$	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$
$\cot\theta$	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$

تست

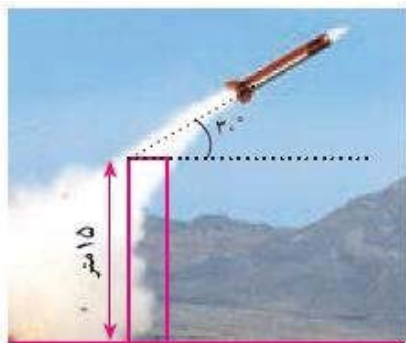
یک موشک در ارتفاع 15 متری از سطح زمین و با زاویه 30° پرتاب می شود. این موشک پس از طی 2000 متر با همین زاویه، به چه ارتفاعی از سطح زمین می رسد؟

$1000\sqrt{3} + 15$ (4)

1036 (3)

$1000\sqrt{3}$ (2)

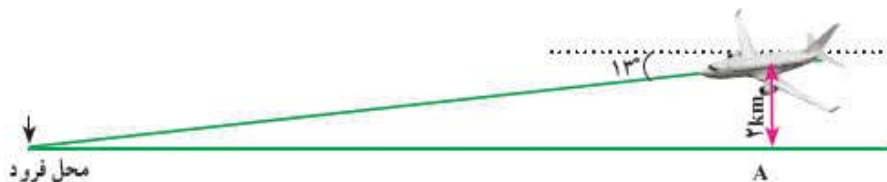
1015 (1)

مثال

یک هواپیما در ارتفاع 2 km از سطح زمین در حال فرود آمدن است. اگر زاویه هواپیما با افق

حدود 13° باشد، هواپیما در چه فاصله ای از نقطه ای A فرود می آید؟ ($\tan 13^\circ = 0.23$)

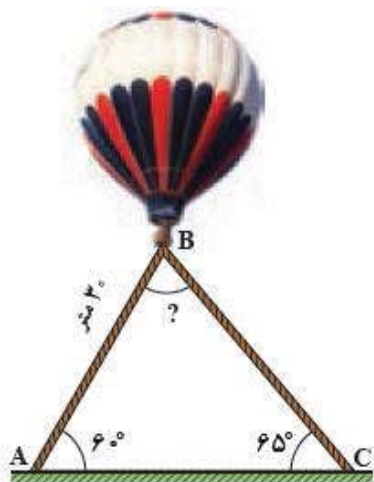
یک بالزن توسط دو طناب به زمین بسته شده است. طول طناب BC کدام است؟ ($\sin 65^\circ \cong 0.9$)

$\frac{25}{3}$ (4)

$\frac{50}{3}$ (3)

$\frac{25\sqrt{3}}{3}$ (2)

$\frac{50\sqrt{3}}{3}$ (1)

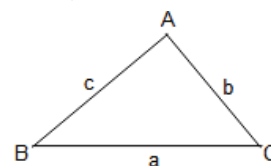
به دست آوردن مساحت در یک مثلث به کمک مثلثات

در هر مثلث دلخواه داریم:

$$S = \frac{1}{2}absinC = \frac{1}{2}acsinB = \frac{1}{2}bc sinA$$

به عبارت دیگر:

$$S = \frac{1}{2} (\text{حاصل ضرب اندازه دو ضلع}) \times (\text{سینوس زاویه بین آن دو ضلع})$$

تست

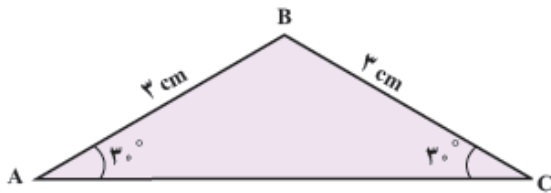
مساحت مثلث ABC کدام است؟

(1) $\frac{9}{8}$

(2) $\frac{9}{8}\sqrt{3}$

(3) $\frac{9}{4}$

(4) $\frac{9}{4}\sqrt{3}$

تست

مساحت یک شش ضلعی منتظم به ضلع a کدام است؟

(1) $\frac{3}{2}a^2$

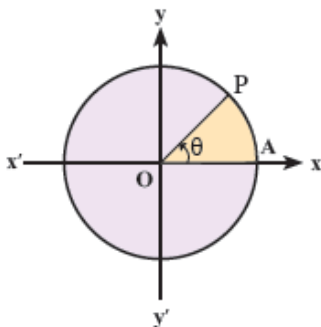
(2) $\frac{3\sqrt{3}}{2}a^2$

(3) $\frac{3}{4}a^2$

(4) $\frac{3\sqrt{3}}{4}a^2$

دایره مثلثاتی

دایره ای به مرکز مبدأ مختصات و شعاع واحد (شعاع 1) است. در این دایره نقطه A مبدأ حرکت برای رسم زاویه است. حال اگر نقطه P روی دایره در خلاف جهت عقربه های ساعت حرکت کند، زاویه مثبت و وقتی نقطه M روی دایره در جهت عقربه های ساعت حرکت کند، زاویه منفی است

محورهای x و y دایره مثلثاتی را به چهار ناحیه مساوی تقسیم می کنند که هر یک از این قسمت ها را ناحیه یا ربع مثلثاتی می نامیم.

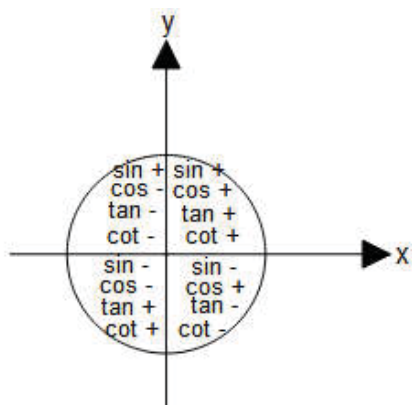
توجه

زاویه های 0° ، 90° ، 180° و 270° و 360° زوایای مرزی هستند و آن ها را در هیچ کدام از ناحیه های مثلثاتی در نظر نمی گیریم.

نکته

	0°	90°	180°	270°	360°
$\sin\theta$	0	1	0	-1	0
$\cos\theta$	1	0	-1	0	1
$\tan\theta$	0	تعریف نشده	0	تعریف نشده	0
$\cot\theta$	تعریف نشده	0	تعریف نشده	0	تعریف نشده

$$-1 \leq \sin x \leq 1$$

$$-1 \leq \cos x \leq 1$$

تست

اگر $\sin\theta$ و $\tan\theta$ هم علامت باشند، آن گاه θ در کدام ربع مثلثاتی قرار دارد؟

ریاضی دهم کنکور ----- مهندس مرتضی مهرپویان 09107602027

(1) اول یا سوم   (2) دوم یا چهارم   (3) اول یا چهارم   (4) دوم یا سوم

در کدام زاویه‌ی زیر، مقدار سینوس منفی و کسینوس مثبت است؟

(1) 225° (2) 135° (3) 62° (4) 273

اگر $\sin\theta \cos\theta < 0$ ، آن گاه θ در کدام ربع مثلثاتی می‌تواند باشد؟

(1) اول یا سوم   (2) دوم یا چهارم   (3) دوم یا سوم   (4) اول یا چهارم

$$y = mx + n$$

الف) اگر دو نقطه داده باشند، $(x_2, y_2), (x_1, y_1)$ $y - y_1 = m(x - x_1) \Leftrightarrow (x_2, y_2), (x_1, y_1)$

ب) اگر زاویه داده باشند: $y - y_1 = m(x - x_1)$ $m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$

$$m = \tan\alpha$$

معادله خطی که زاویه آن با جهت مثبت محور x ها 30° و از نقطه‌ی $(0, 1)$ می‌گذرد، کدام است؟

$$y = \sqrt{3}x + \sqrt{3} \quad (2) \qquad y = \frac{\sqrt{3}}{3}x + \frac{\sqrt{3}}{3} \quad (1)$$

$$y = \sqrt{3}x - \sqrt{x} \quad (4) \qquad y = \frac{\sqrt{3}}{3}x - \frac{\sqrt{3}}{3} \quad (3)$$

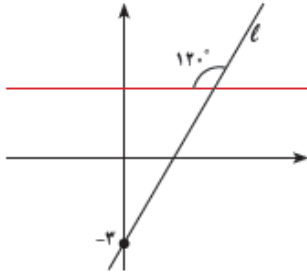

معادله خط L کدام است؟

$$y = \frac{\sqrt{3}}{3}x + 3 \quad (2) \qquad y = \sqrt{3}x - 3 \quad (1)$$

$$y = \frac{\sqrt{3}}{3}x - 3 \quad (4)$$

$$y = \sqrt{3}x + 3 \quad (3)$$

تست

خط $3y - \sqrt{3}x + 2 = 0$ با محور y ها چه زاویه ای می سازد؟

90° (4)

60° (3)

45° (2)

30° (1)

روابط بین نسبت های مثلثاتی

مثال

فرض کنید α زاویه ای در ناحیه دوم مثلثاتی باشد و $\cos \alpha = -\frac{3}{5}$ ، نسبت های دیگر مثلثاتی زاویه α را به دست آورید.

مثال

اگر $\tan \alpha = -\frac{4}{3}$ و α زاویه ای در ناحیه چهارم مثلثاتی باشد، نسبت های دیگر مثلثاتی زاویه α را به دست آورید.

تست

اگر $\sin 135^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}$ ، آنگاه $\tan 135^\circ$ کدام است؟

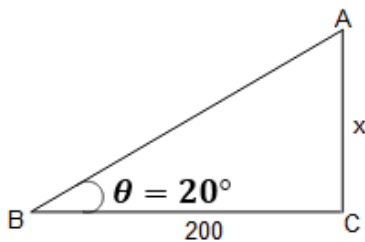
- 1 (1)   -1 (2) $-\frac{1}{2}$ (3) $-\frac{\sqrt{3}}{3}$ (4)

تست

در مثلث مقابل اندازه‌ی x چه قدر است؟ ($\sin 20^\circ \cong \frac{1}{3}$)

- 100 $\sqrt{8}$ (1)   200 $\sqrt{8}$ (2)   50 $\sqrt{8}$ (3)   25 $\sqrt{8}$ (4)

$$\theta = 20^\circ$$

تست

با فرض $\tan \theta = \frac{3}{4}$ ، حاصل $(\tan \theta - \cot \theta)^2 - \frac{1}{\cos^2 \theta}$ کدام است؟

- $-\frac{11}{9}$ (1) $-\frac{12}{25}$ (2) $\frac{16}{25}$ (3) $\frac{16}{9}$ (4)

تست

حاصل $\left(\frac{1}{1-\sin \theta} + \frac{1}{1+\sin \theta}\right) - 2\tan^2 \theta$ کدام است؟

- 1 (1)   صفر (2)   1 (3)   2 (4)

تست های تکمیلی

تست

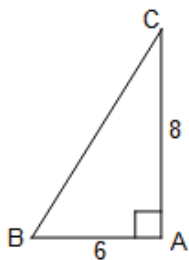
در شکل مقابل، حاصل $\sin \hat{B} + \cos \hat{C}$ کدام است؟

1/2 (4)

1/4 (3)

1/8 (2)

1/6 (1)

تست

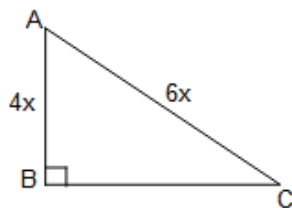
در شکل مقابل، حاصل $\tan \hat{A} + \cot \hat{C}$ کدام است؟

$\sqrt{5}$ (4)

$\frac{\sqrt{13}}{2}$ (3)

$\sqrt{13}$ (2)

$\frac{\sqrt{5}}{2}$ (1)

تست

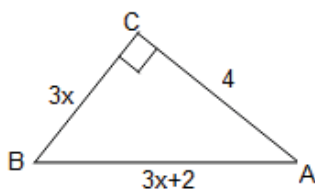
در مثلث قائم الزاویه مقابل، مقدار $\sin \hat{A}$ کدام است؟

$\frac{5}{9}$ (4)

$\frac{3}{5}$ (3)

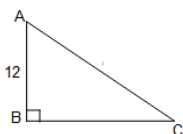
$\frac{2}{5}$ (2)

$\frac{4}{5}$ (1)

تست

در مثلث قائم الزاویه مقابل، اگر $\tan \hat{A} = \frac{3}{4}$ و $AB = 12$ باشد، محیط مثلث کدام است؟

35 (4)

21 (3)

25 (2)

36 (1)

تست

در مثلث قائم الزاویه ABC، زاویه A قائمه و $\tan \hat{C} = \frac{5}{12}$ است. مقدار $\cos \hat{B} + \cos \hat{C}$ کدام است؟

- (1) $\frac{20}{13}$ (2) $\frac{17}{13}$ (3) $\frac{7}{13}$ (4) $\frac{12}{13}$

تست

مقدار عددی عبارت $(\sin 60^\circ - \sin 45^\circ)(\cos 30^\circ + \cos 45^\circ)$ کدام است؟

- (1) $\frac{3}{4}$ (2) $\frac{1}{4}$ (3) $\frac{1}{2}$ (4) صفر

تست

حاصل عبارت $\frac{\tan 30^\circ}{1 + \tan^2 30^\circ} \times \frac{1 - \cot^2 60^\circ}{\cot^2 60^\circ + 1}$ کدام است؟

- (1) $\frac{\sqrt{3}}{4}$ (2) $\frac{\sqrt{3}}{2}$ (3) $\frac{\sqrt{3}}{8}$ (4) $\frac{\sqrt{3}}{16}$

تست

اگر $A = \frac{\sqrt{3}}{2} \frac{2 \tan 30^\circ + \sin 60^\circ}{\sin^2 45^\circ - \sqrt{3} \cos 30^\circ}$ باشد، آن گاه A کدام است؟

- (1) $-\frac{7}{6}$ (2) $-\frac{7}{2}$ (3) -7 (4) $-\frac{7}{3}$

تست

حاصل عبارت $\cot 2^\circ \cot 3^\circ \cot 45^\circ \cot 87^\circ \cot 88^\circ$ کدام است؟

- (1) $(\tan 45^\circ)^2$ (2) 2 (3) $(\tan 88^\circ)^2$ (4) $(\cot 88^\circ)^2$

تست

در صورتی که $\frac{\sin \theta}{\sin \theta - \cos \theta} = \frac{3}{2}$ باشد، مقدار $\tan \theta$ کدام است؟

- (1) 4 (2) 3 (3) 2 (4) 1

تست

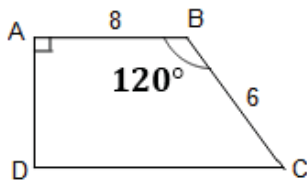
اگر $\tan\theta = 0.2$ باشد، مقدار $\frac{\sin\theta + \cos\theta}{2\sin\theta}$ کدام است؟

- 1) 3   2) $1/2$ 3) 2   4) -2

تست

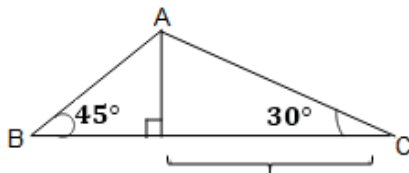
در شکل مقابل، محیط ذوزنقه ABCD کدام است؟

- 1) $25 + 3\sqrt{3}$ 2) $25 + \sqrt{3}$
3) $24 + 4\sqrt{2}$ 4) $24 + \sqrt{2}$

تست

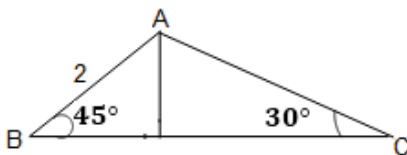
در شکل مقابل، طول AB کدام است؟

تست

یک آنتن (دکل) توسط دو سیم AB و AC مطابق شکل مهار شده است. در این صورت طول BC کدام است؟

- 1) $\sqrt{6} + \sqrt{3}$ 2) $\sqrt{2} + \sqrt{3}$
3) $\sqrt{2} + \sqrt{6}$ 4) $3\sqrt{2}$

تست

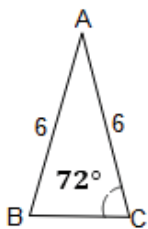
شخصی با قد 180 سانتی متر در فاصله $\frac{2}{5}$ متری یک تیر چراغ برق به ارتفاع 3 متر ایستاده است. این شخص چند سانتی متر به تیر نزدیک شود تا سایه اش 2 برابر قدش شود.

- 10 (1)   20 (2)   30 (3)   40 (4)

تست

مؤسسه ای غرفه فروش محصولات خود را در زمینی به ابعاد مقابل پریا کرده است. مساحت این زمین کدام است؟ ($\sin 36^\circ \cong 0.6$)

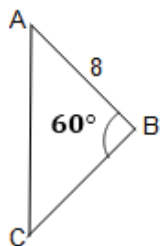
- 9/8 (4)   18 (3)   10/8 (2)   8/01 (1)

تست

در شکل مقابل، مساحت مثلث $AB = 8, 16\sqrt{3}$ است. محیط مثلث کدام است؟

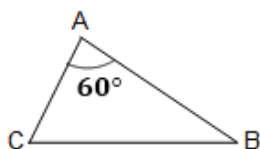
- 36 (4)   34 (3)   24 (2)   16 (1)

تست

در شکل مقابل، اگر $AB = 2AC$ و مساحت مثلث $8\sqrt{3}$ باشد، طول ارتفاع وارد بر ضلع AB چقدر است؟

- $4\sqrt{3}$ (4) $3\sqrt{3}$ (3) $2\sqrt{3}$ (2) $\sqrt{3}$ (1)

تست

در متوازی الاضلاع اندازه دو قطر 12 و 8 واحد و زاویه بین دو قطر 135 درجه است. مساحت متوازی الاضلاع چند برابر $\sqrt{2}$ است؟ ($\sin 135^\circ = \sin 45^\circ$)

32 (4

36 (3

24 (2

18 (1

تست

مساحت مثلث ABC برابر 16 واحد مربع است. اگر $b = 8$ و $c = 5$ باشد، اندازه ضلع متوسط a کدام است؟

$5\sqrt{2}$ (4

$3\sqrt{5}$ (3

$\sqrt{41}$ (2

$\sqrt{39}$ (1

تست

زمینی مثلثی شکل که یک ضلع آن با رودخانه ای مجاور است را در نظر بگیرید. اگر طول دو ضلع این زمین به ترتیب 6 و $2\sqrt{6}$ باشد و این دو ضلع با مرز رودخانه به ترتیب زوایای 45° و 60° بسازند، طول مرز رودخانه چقدر است؟

مطابق روابط $a = b\cos C + c\cos B$ و $b = c\cos A + a\cos C$ و $c = a\cos B + b\cos A$ داریم؛

$$x = 2\sqrt{6}\cos 60^\circ + 6\cos 45^\circ \Rightarrow x = 2\sqrt{6} \times \frac{1}{2} + 6 \times \frac{\sqrt{2}}{2} = \sqrt{6} + 3\sqrt{2}$$

تست

اگر $P(-\sqrt{3}, 1)$ ، یک نقطه از صفحه مختصات و O مبدأ مختصات باشد، زاویه OP با جهت مثبت محور x ها کدام است؟

150° (4

135° (3

120° (2

60° (1

تست

اگر $P(2n + m, m - 2)$ ، انتهای کمان رو به رو به زاویه α در ناحیه سوم دایره مثلثاتی باشد و داشته باشیم $\sin \alpha = -\frac{1}{4}$ ، مقدار n کدام است؟

$\frac{\sqrt{15}+7}{8}$ (4) $\frac{\sqrt{15}-7}{8}$ (3) $\frac{-\sqrt{15}-7}{8}$ (2) $\frac{-\sqrt{15}+7}{8}$ (1)

تست

اگر $\tan \theta = \frac{1}{3}$ و انتهای کمان θ در ناحیه سوم باشد، مقدار $\sin \theta$ کدام است؟

$\frac{1}{9}$ (4) $\frac{\sqrt{10}}{10}$ (3) $\frac{-\sqrt{10}}{10}$ (2) $\frac{-10}{9}$ (1)

تست

اگر $\cos \theta = \frac{1}{5}$ و انتهای کمان θ در ربع چهارم باشد، $\tan \theta$ کدام است؟

$-2\sqrt{5}$ (4) $-2\sqrt{6}$ (3) $2\sqrt{5}$ (2) $2\sqrt{6}$ (1)

تست

اگر $\sin x$ و $\tan x$ هم علامت باشند، انتهای کمان رو به رو به زاویه x در کدام ناحیه دایره مثلثاتی می تواند باشد؟

(1) اول یا چهارم   (2) اول یا دوم   (3) اول یا سوم   (4) دوم یا چهارم

تست

اگر $\sin \theta > 0$ و $\sin \theta \cdot \tan \theta < 0$ ، آنگاه زاویه θ در کدام ربع دایره مثلثاتی است؟

(1) اول   (2) دوم   (3) سوم   (4) چهارم

تست

خط $\sqrt{3}x - 3y = 1$ با جهت مثبت محور x ها چه زاویه ای می سازد؟

- 45° (1)   30° (2)   60° (3)   90° (4)

تست

اگر خط $(a + 5)y - 2\sqrt{3}ax + 1 = 0$ با جهت مثبت محور x ها زاویه 60° بسازد، a کدام است؟

- 5 (1) $5\sqrt{3}$ (2) $2\sqrt{3}$ (3)   2 (4)

تست

خط d ، محور x ها را در نقطه ای به طول 2 با زاویه 45° قطع می کند و از ناحیه دوم محورهای مختصات عبور نمی کند. این خط محور y ها را با چه عرضی قطع می کند؟

- 2 (1)   -3 (2)   -4 (3)   -1 (4)

تست

اگر $\cos\alpha = 4m + 2$ باشد، حدود تغییرات m کدام است؟

- $0 \leq m \leq 1$ (1) $\frac{1}{4} \leq m \leq \frac{1}{2}$ (2)
 $-\frac{1}{4} < m < 0$ (3) $-\frac{3}{4} \leq m \leq -\frac{1}{4}$ (4)

تست

اگر $0^\circ \leq x \leq 20^\circ$ و $\cos 3x = \frac{m-1}{2}$ ، مقادیر m در کدام فاصله است؟

- (1,2] (1)   (0,2) (2)   (2,3] (3)   (0,3] (4)

تست

ساده شده عبارت $(\sin \alpha + \cos \alpha)^2 + (\sin \alpha - \cos \alpha)^2$ برابر کدام است؟

- (1) صفر (2) 1 (3) 2 (4) $2\sin \alpha \cos \alpha$

تست

ساده شده عبارت $(1 - \sin^2 \theta)(1 - \tan^2 \theta)$ کدام است؟

- (1) $2\tan^2 \theta$ (2) $1 - 2\sin^2 \theta$
(3) $2\cot^2 \theta$ (4) $1 - 2\cos^2 \theta$

تست

حاصل عبارت $\cos^2 \theta(1 + 2\tan^2 \theta) + (\cos \theta - 1)(\cos \theta + 1)$ کدام است؟

- (1) -1 (2) صفر (3) 1 (4) 2

تست

حاصل $\left(\frac{1}{1-\sin \theta} + \frac{1}{1+\sin \theta}\right) - 2\tan^2 \theta$ کدام است؟

- (1) -1 (2) صفر (3) 1 (4) 2

تست

نقطه $P\left[\frac{1}{2}, \frac{-\sqrt{3}}{2}\right]$ را روی دایره مثلثاتی 180° در جهت حرکت عقربه های ساعت حول مبدأ مختصات دوران می

دهیم، نقطه ای جدید چه زاویه ای بر روی دایره ای مثلثاتی به وجود می آورد؟

- (1) -240° (2) 60° (3) 135° (4) -120°